

Uchwała nr 188
Rady Działalności Pożytku Publicznego
z dnia 27 kwietnia 2026 r.
w sprawie projektu ustawy o zmianie ustawy – Ordynacja podatkowa (UC 138)

Działając na podstawie:

- 1) art. 35 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2025 r. poz. 1338);
- 2) § 10 rozporządzenia Przewodniczącego Komitetu do spraw Pożytku Publicznego z dnia 24 października 2018 r. w sprawie Rady Działalności Pożytku Publicznego (Dz. U. poz. 2052),

Rada Działalności Pożytku Publicznego (dalej: Rada) uchwała niniejsze stanowisko w sprawie rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych oraz niektórych innych ustaw (UC 138).

§ 1.

Rada wnosi o poddanie pod rozwagę poniższych uwag do projektu UC 138, wskazanych w §2-6 poniżej.

§ 2.

1. **Rada zwraca uwagę, że w projekcie w wystarczający sposób nie został uwzględniony wpływ nowelizacji art. 116 Ordynacji podatkowej na podmioty, do których nowy przepis będzie stosował się odpowiednio.**
2. **W uzasadnieniu i OSR nie ma mowy o sytuacji podmiotów, do których art. 116 stosuje i nadal będzie się stosować odpowiednio na mocy art. 116a.**
3. **Są to przede wszystkim, gdy chodzi o aspekt ilościowy, organizacje pozarządowe, w tym zwłaszcza fundacje (obecnie 50,5 tys. podmiotów) i stowarzyszenia (obecnie**

96,9 tys. podmiotów). Ponadto koła gospodyń wiejskich, stowarzyszenia zwykłe, czy uczniowskie kluby sportowe, oraz inne organizacje.

4. Brak wzmianki o tych podmiotach w uzasadnieniu projektu, wraz z lekturą projektu zmian, każe przyjąć wniosek, że Projektodawca pominął tę specyficzną i liczną grupę, która podlega pod projektowaną rewolucyjną zmianę art. 116, na podstawie art. 116a. Sama zmiana w art. 116a z kolei wydaje się jedynie pewnym automatyzmem, nie świadczącym o pochyleniu się nad specyfiką organizacji.
5. **Rada podkreśla, że** rozważenie sytuacji organizacji pozarządowych przez Projektodawcę, w tym na ile projekt jest adekwatny do nich, wymagają zasady konstytucyjne dobrej legislacji (art. 2) oraz zasada społeczeństwa obywatelskiego (art. 12).

§ 3.

1. **W związku z powyższym, Rada zwraca uwagę, że** przesłanki w planowanym art. 116 § 3 Ordynacji podatkowej odnoszą się w swojej istocie i konstrukcji wyłącznie do spółek kapitałowych i trudno je stosować, nawet odpowiednio, do podmiotów, które:

- 1) nie działają dla zysku (zgodnie z prawem wręcz nie mogą mieć takiego celu),
- 2) w większości nie prowadzą działalności gospodarczej, nie posiadają co do zasady charakteru profesjonalnego,
- 3) osoby nimi zarządzające - członkowie władz - w większości wykonują swoje funkcje społecznie (bez odpłatności za pełnione funkcje zarządcze),

- w efekcie koncepcje wprowadzane w Projekcie w art. 116 §2 i 3 budzą wątpliwości, na ile dadzą się odpowiednio stosować do sytuacji organizacji pozarządowych w sposób gwarantujący uwzględnienie ich specyfiki i odrębności od klasycznej sytuacji podmiotów profesjonalnych, nastawionych na zysk, i zarządzanych przez zawodowe kadry.

2. **Rada podnosi, że** uczestnictwo w organizacjach pozarządowych, stanowiących realizację konstytucyjnej wolności zrzeszeń, **niekoniecznie wymaga "posiadania kwalifikacji, w tym wiedzy i umiejętności, odpowiednich do pełnienia tych obowiązków w spółce i faktycznego zarządzania spółką"**. Choć pełnienie takich funkcji wymaga oczywiście pewnej wiedzy i kompetencji, jednak nie jest to ten sam

wzorzec należytej staranności, co wynikający z charakteru profesjonalnego, i odpłatnego lub zawodowego.

3. **Rada podkreśla, że zwłaszcza w niewielkich organizacjach pozarządowych trudno wymagać "skutecznego i adekwatnego ładu organizacyjnego"**. Choć niezbędna jest oczywiście dbałość zarządu o sprawy osoby prawnej, w tym podatkowe, lecz wdrożenie całego zestawu procedur i działań, co kryje się pod pojęciem ładu organizacyjnego, może być poza realnymi możliwościami licznych organizacji pozarządowych. Brak sformułowania odrębności wobec tego przepisu może utrudnić jego stosowanie wobec innych podmiotów niż spółki kapitałowe.

§ 4.

1. **Rada postuluje, by dokonać zmian w art. 116a, które będą ustawowo gwarantowały konieczność uwzględniania przy ustalaniu spełnienia przesłanki zachowania należytej staranności - specyfikę organizacji nie działających dla zysku.** Przykładowe możliwe brzmienie:

"Art. 116a ust. 1a. Przy odpowiednim stosowaniu art. 116, w szczególności ustalając standard należytej staranności, o której mowa w art. 116 §3, wobec podmiotów nie działających dla zysku bierze się pod uwagę w szczególności:

- 1) charakter ich działalności w tym jej skalę, rodzaj oraz społeczną użyteczność,
- 2) prowadzenie lub nie działalności gospodarczej,
- 3) istnienie lub brak odpłatności za pełnienie funkcji zarządzania przez osoby zarządzające."

2. **Rada zwraca uwagę, że należyta staranność już wprost w Kodeksie cywilnym (art. 355 par. 2) wyraźnie bierze pod uwagę różnicę między działalnością gospodarczą a innego typu działalnością.** Zawodowy charakter pełnienia funkcji, odpłatność, profesjonalne wykształcenie, ale też przedmiot działalności, jej rodzaj, skala wpływu, mogą mieć wpływ na ustalenie wzorca należytej staranności, której racjonalne, mające dostęp do wiedzy forum może rozsądnie oczekiwać od jednostki w zadanych warunkach i sytuacji. Przykładem rozróżnienia wprost wyrażonego (niewymagającego dekodowania z przepisów KC) jest art. 27b Ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

§ 5.

1. **Rada podnosi również, że** budzi wątpliwości na ile słowniczek art. 116 z §8 będzie się dał „odpowiednio” stosować do przypadku organizacji pozarządowych, w szczególności w zakresie prób ustalenia osoby na podstawie definicji z §8 pkt 1 lit. e.
2. Budzi wątpliwość kim miałyby być osoba, która „pośrednio” wykonywałaby kompetencje członka zarządu. Czy wbudowane w statutach czasem mechanizmy przenoszenia części decyzji zarządczych na np. rady fundacji, lub walne zebrania członków stowarzyszeń, będą generować przeniesienie części odpowiedzialności, ze względu na pośrednie pełnienie funkcji zarządczej? Wymaga to rozważenia i odpowiedzi.

§ 6.

Rada postuluje, by Projektodawca odniósł się do powyższych wątpliwości bądź przez odpowiednie zmiany w projekcie, bądź przez odpowiednio dokładne i jasne odniesienie się w uzasadnieniu.

§7.

1. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.
2. Rada wnosi o przekazanie niniejszej uchwały:
 - 1) Przewodniczącemu Komitetu do spraw Pożytku Publicznego;
 - 2) Ministrowi Finansów.

Współprzewodniczący
Rady Działalności Pożytku Publicznego
Michał Braun
Maciej Kunysz